

PRATIK DERS

Fjalori i arsimit

Ders kategorisi: Mësime të gjuhës shqipe

Shkolla, lëndët, vlerësimi dhe foljet që përdoren në jetën shkollore.

Fjalori i arsimit

Arsimi ka një fjalor të pasur dhe të strukturuar: **personat**, **hapësirat**, **lëndët**, **veprimtaritë** dhe **vlerësimi**. Ky mësim i grupon të gjitha.

Sistemi arsimor dhe personat

Shkalla	Institucioni	Nxënësi	Mësimdhënësi
Parashkollor	çerdhe, kopsht	fëmijë	edukatore
Fillor dhe i mesëm i ulët	shkollë nëntëvjeçare	nxënës	mësues, mësuese
I mesëm i lartë	gjimnaz, shkollë profesionale	nxënës, maturant	mësues
I lartë	universitet, fakultet	student, studente	profesor, pedagog
Pasuniversitar	shkollë doktorale	doktorant	udhëheqës shkencor

Të tjerë: drejtor, drejtoreshë, zëvendësdrejtor, kujdestar klase, bibliotekar, sekretare, psikolog shkolle.

Lëndët

gjuhë shqipe, letërsi, matematikë, histori, gjeografi, biologji, kimi, fizikë, informatikë, gjuhë e huaj, edukatë fizike, edukatë muzikore, arte figurative, qytetari.

Veprimtaritë dhe vlerësimi

Fusha	Fjalët
Orari	orë mësimi, pushim i madh, orar mësimor, semestër, tremujor, viti shkollor
Veprimtaritë	leksion, seminar, ushtrime, detyrë shtëpie, projekt, punë në grup, referat, laborator
Vlerësimi	provim, test, kontroll, notë, vlerësim, kalim, mbetje, dëftesë, diplomë, mesatare
Objektet	libër, fletore, laps, stilolaps, gomë, vizore, çantë, tabelë, shkurtesë, projektor

Foljet dhe bashkëlidhjet

Folja	Ndërtimi	Shembull
mësoj	mësoj + lëndë	Mësoj gjuhën shqipe që prej dy vjetësh.
studioj	studioj + degë	Ajo studion mjekësi në Tiranë.
ndjek	ndjek një kurs / një leksion	Ndjek një kurs online.
dorëzoj	dorëzoj detyrën / projektin	E dorëzova detyrën në kohë.
jap provim	për nxënësin	Nesër jap provimin e historisë.
marr provim	për mësuesin	Profesori merr provimin të hënën.
kaloj / mbetem	rezultati	Kalova provimin me notë të mirë.
regjistrohem	regjistrohem në + degë	U regjistрова në Fakultetin e Filologjisë.
diplomohem	diplomohem në / për	U diplomova për gjuhë dhe letërsi.

Nga letërsia shqipe

Poezia më e njohur shqipe për mësimin dhe përkushtimin është *Fjalët e qiririt* e Naim Frashërit, ku qiriri që tretet është vetë mësuesi:

«Në mes tuaj kam qëndruar / e jam duke përvëlur, / që t'u ap pakëzë dritë, / natën t'ua bënj ditë.»

Metafora *dritë* = *dituri* është themelore për tërë Rilindjen Kombëtare. Nga e njëjta rrënjë vijnë fjalët e sotme **ndriçoj**, **i ndritur**, **arsim** (nga *arsye*) dhe **dituri**.

Shprehje të gatshme

- Në cilën **klasë** je? — Jam në klasën e nëntë.
- Cila është **lënda** jote e preferuar?
- Sa **orë mësimi** keni sot?
- Ç' **notë** more në provim?
- Kam **detyra** për nesër.

Gabimet e zakonshme

Gabim	Saktë	Pse
student për nxënësin e shkollës	nxënës	student përdoret për universitetin
Mora një notë e mirë.	Mora një notë të mirë.	kallëzorja kërkon të
Bëj provim.	Jap provim.	shprehja e ngulitur
Shkoj në universitet të studioj.	Shkoj në universitet për të studiuar.	qëllimi shprehet me <i>për të</i> + pjesore

Provo vetë

- Ajo ___ mjekësi në universitet. (*studion*)
- Nesër ___ provimin e matematikës. (*jap*)

3. E ___ detyrën në kohë. (*dorëzova*)
4. Mora një notë ___ (i mirë). (*të mirë*)

Burime dhe referenca

- Naim Frashëri, *Fjalët e qiririt*, 1890.
- *Gramatika e gjuhës shqipe I – Morfologjia*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Gramatika e gjuhës shqipe II – Sintaksa*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Drejtshkrimi i gjuhës shqipe*, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, Tiranë, 1973.
- *Fjalori i gjuhës shqipe*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2006.

ENGLISH FOR LIFE